

Politična v državi SHS paralizirana.

Naročnina lista: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četiri leta K 50.—, izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inzerati ali oznanila se začetno po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inzerate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kruno.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 3. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so pošiljne proste. — Telefon št. 220.

20. številka.

Maribor, dne 21. februarja 1921.

Letnik XIII.

Avstro-bizantinski absolutizem.

Belgrad, 15. II. 1921.

Zloglasne „prehodne naredb“ so se že začele izvrševati. Dr. Vi Batič, dosedanjí načelnik v notranjem ministru, zvest pristaš pribeževišma in najavšine ter neumorni dopisnik „Tara“, je imenovan za „kraljevega namestnika“ v Ljubljani.

Kos za kosom se je kručil delokrog deželne vlade za Slovenijo, doktor ni tudi v beli Ljubljani — ponosni prestolnici slovenstva — zavladalo gnusno agromerkurstvo in kramarstvo.

„Prehodne naredb“, ki v bistvu niso nič drugega, kot nasilna legalizacija dveletnih stremljenj gospodstva željnih belgrajskih krogov, so izšle v trenutku, ko je nemogoče njihovo preprečenje, odnosno njihovo ublaženje, v edino kompetentnem telu — v ustavodajni zbornici. Dr. Simrak je v ustavnem odboru po ostrí kritiki teh naredb predlagal, naj se takoj skliče zbornica, da razpravlja o teh naredbah, ki prejudicirajo šene donešeno ustavo. Dr. Tomljenovič kot predsednik ustavnega odbora, je izjavil, da je sklicanje zbornice nemogoče, toda je priznal, da so naredb sestavni del ustavnega načrta in bodo kot take prišle pred parlamentom v razpravo. Sicer slaba, vendar pa je tolažilna nada v tem, da bo v belgrajsko centralistično vino, s katerim bočejo tri leta pitati Slovence potom teh „prehodnih naredb“, prilito tudi vsaj nekaj vode, če pride v razpravo.

Položaj vlade je razviden že po samem načinu njenega delovanja. V zvezi z vladinim položajem pa je tudi položaj same zbornice. Obveščeni krogi nekara čudno zmajujejo z glavo, če jih človek potiplje za žilo. Sedanja vlada je izgubila tudi svoj moralni ugled, v kolikor ga je imela v srbijanskem svetu s Pašičem na čelu. Da je taka vlada brez vbrizgavanja absolutističnih injekcij trajno, če se sploh more v tem smislu rabiti ta izraz, nemogoča, je jasno. Skorajšnji padeč vlade se pričakuje po otvoritvi zbornice. Potem pa ni več drugega izhoda iz zagate, kot razpis novih volitev.

Vse te porodne težave za ustavo so posledice skrajne neiskrenosti prvih skupnih korakov vodilnih mož. — Predočimo sebi samo Pašičevo izjavo iz septembra 1918 v „Morning Post“, pismo istega državnika, s katerim priznava suvereniteto Narodnega Veča v Zagrebu in Pašičeve podpise na krlski deklaraciji in na ženevskem paktu. Vse to Pašič danes več ne priznava. Istotako tudi Pribeževič, pobornik Tiszinskih idej in lakaj vsem, ki ga vzdržujejo na površju, taji svoje izjave v Narodnem Veču, kateremu je bil on podpredsednik.

Današnji „Trgovinski glasnik“ pa pravi, da imajo te težave svoj izvor v verskih razlikah državljanov in pri-

haja do zaključka, naj vlada podpira — brezverstvo. Pri tem pa seveda ne pozablja na zglede v Češki, kjer baje cvete pravoslavna pšenica. Brezverstvo in pravoslavje! Kakšna zveza je pa to?

Železniški minister Joca Jovanič je res pokazal nekako sorodnost s to idejo, ki jo propagira „Trg. glasnik.“ On je namreč z odlokom M. S. Stv. 40129 z dne 20. m. m. izdal nalog vsem železniškim postajam, da so vsem članom frimasonske Velike Lože izdajajo voznice za polovično ceno. Pomislimo sedaj, da so frimasoni po veliki večini bogataši, ki ne poznajo „niti Boga niti gos. odarja“; ako pa revež kmet ali delavec prosi za znižano vožnjo, ga kratko odbijejo, češ, železnice so pasivne.

Ako k temu še dodamo Pribeževičevo sokolizacijo šolstva, njegovo proganjaje katoliških zavodov itd., pa imamo sliko popolno.

Da se na ne bomo motili, ko bi kdo trdil, da so to samo obrambena sredstva proti obsvoženemu imaginarnemu klerikalizmu, povejmo še to, da je železniški minister v Vojvodini razpisal tečaj za sprevednike, v kateri se morejo prijaviti le tisti kandidati, ki so odslužili svoj rok — v srbski vojski.

Vsi ti in enaki pojavi imajo služiti edinemu namenu — hegemoniji enega plemena. Akcija celjske „Nove Dobe“ je v ozki zvezi s temi plani.

Torej, brezverstvo, pravoslavje, srbska vojska, železnica, sokolstvo, šola, prosveta itd. — vse to more pospeševati dosego končnega cilja belgrajskih krogov le tedaj, če so vse niti državne uprave centralizirane v Belgradu.

Ker pa so centralisti sami za se preslabi za tako akcijo, se s enične nesramnostjo lotevajo skrajno absolutističnih činov, od katerih je eden v izvrševanju oktroirane centralistične ustave potom „prehodnih naredb.“

„Pokret“ je dokaj točno označil te metode, katerih se vlada poslužuje v dosego svojega končnega cilja v „prijedjenim krajevima.“ Demokrati so rinesli v vlado avstrijske in madžarske metode, radikaleci pa balkansko-bizantinske.

Torej, še vedno nismo osvobojeni.

Poleg avstrijskega patentiranega „jugoslovanskih patrijotov“ v demokratski stranki imamo tudi balkanski bizantizem v radikalni stranki. In obem tem miselnostim je treba napovedati brezobziren boj, ker le tako bo naša „svoboda“ res svoboda! Če v tem oziru izvojuemo zmago, bo centralizem zgubil svoj pogubonosni vpliv in absolutizmu bo konec.

Zato pa med ljudstvo s krščansko miselnostjo proti brezverstvu in njegovim izrodkom — za res svobodno in srečno Jugoslavijo!

Položaj na severni meji.

Gornji Cmurek, 20. febr. 1921.

V času od 14. do 19. februarja se je ob novi državni meji ob Muri vršil komisijonalni ogled. Komisije so se udeležili različni zastopniki deželne vlade v Ljubljani, okraj. glavarstva v Mariboru in Ljutomeru, gradbene sekcije in okrajni zastopi. Komisija je imela nalogo, da prouči gospodarske odnose med prebivalstvom na meji. Posamezni referenti so na določena mestih sprejemali zastopnike občin ter posameznike. Komisija je poslovala v Ceršaku, Sladkem vrhu, Gornjem Cmureku, Zepovcih, Apačah in Gornji Radgoni.

Glavna predmeta komisijonalnega obhoda sta bila promet čez Muro in ceste proti Mariboru. Ljudstvo na celi črti od Spilja do Radgone je radi omejenega prometa čez Muro silno

prizadeto. Izrazilo je na vseh mestih željo, da se promet čez Muro, dokler ne bodo zgrajene boljše ceste čez Sl. gorice, kolikor mogoče omeji.

Glede prometnih zvez krajev ob Muri in sploh severnega dela Slo. gorice je komisija enoglasno ugotovila, da je nujno in neobhodno potrebno, da se zgradijo nove ceste, ker po bližini in globokih klaneh ljudstvo ne more spravljati svojih pridelkov v Maribor ali do železnice. Sklenilo se je priporočati vladi in prizadetim okrajnim zastopom, da se zgradijo čim prej tri le dve okrajni cesti: 1. Velka—Ploderšnica—Malna in 2. Velka—Sladki vrh—Selnica—Ceršak—St. Ilj. Izpeljava teh dveh prog je na našem severu najbolj nujna gospodarska zahteva. Zastopnik poverjeništvu za javna dela je izjavil, da je svota, ki je

bo prispevala država k zgradbi ceste Velka—Ploderšnica—Malna, že v državnem proračunu za leto 1921. Okrajni zastop mariborski bo takoj spomladi storil vse potrebno, da se začne s konečno zgradbo cestne zveze Velka—St. Lenart—Maribor. Trasiranje ceste Velka—St. Ilj se bo izvršilo takoj, ko bo teren za to delo ugoden. Zastopniku mariborskega okrajnega odbora se je posrečilo doseči, da bosta dva zasebnika prispevala 2 milijona kron za zgradbo te ceste.

Komisija je beležila tudi želje ljudstva glede spremembe župnijskih, okrajnih in selskih mej. Župnija Cmurek zgubi vse občine na desnem bregu Mure. Občine, ki so spadale poprej pod sodni okraj Cmurek in Radgona, se dodelijo sodnim okrajem Maribor, St. Lenart in Gornja Radgona. Izrazila se je želja, naj bi se v Gornjem Cmureku ali pri M. Snežni ustanovila za občine Sladki vrh, Ploderšnica, Velka, Trate, Vratje, Lokavci, Ražengrund, Sčavnica i. dr. politična ekspozitura.

St. Ilj v Slov. gor. 19. febr.

V Ernovžu se je pred nekaterimi dnevi vršilo posvetovanje nemškoštajerskih velmož. Sklenili so, da se zah teva revizija državne meje od Kokošnjaka do Radgone. To se pravi. Nemci bi po vsej sili radi potisnili državno mejo dalje proti jugu. Nimajo dovolj, da so dobili na črti St. Ilj—Kokošnjak toliko slovenskih krajev, še hočejo več ugrabiti. Posveta so se udeležili: Wastian, major Steyer (član razmei. komisije), urednik Jahn, župnik iz Cmureka, župan Stefl iz Strassu, zastopnika „Südmarke“ in Heimstatta, član deželne štaj. vlade in več takih korifej. Čudno je, da so takih posvetovanj udeležuje tudi oficijelni zastopnik delimitacijske komisije. Na naši strani pa še nismo nikdar slišali, da bi bil kak član jugoslovanske delegacije sklicel kak posvet interesiranih obmejnih rodoljubov. Nemci čelajo tako, mi pa zopet po svoje. Sedanjí naš položaj na meji je tak, da si nihče, niti Nemci tostran meje ne želijo pod Avstrijo. Avstrijo bo kmalu zadel gospodarski polom in to je marsikaterega ozdravilo.

Ljubljana umira!

Ljudsko štetje je dalo za Ljubljano presenetljiv izid. Govorilo se je, da šteje sedanja Ljubljana nad 80.000 prebivalcev, govorilo se je celo, da nad 100.000. Naštelo se jih je pa samo nekaj čez 53.000 z voljaki in z begunci vred. Tekom zadnjega desetletja (1910—1920) je prirastlo torej samo nekaj nad 6000 prebivalcev. V prejšnjem desetletju (1900—1910) jih je prišlo nad 7000. To pomeni, da Ljubljana izumira, prebivalstvo po številu relativno pada, če gre tako na prejšnjem, mora pasti tudi absolutno. A mi smo bili tako ponosni na našo Ljubljano in smo tako proslavljali njeni bajni razvoj.

Toda to še ni vse! Številke je treba pogledati še globlje. V Ljubljano se je priselilo po prevratu silno mnogo novih oseb. Prišli so begunci. Šaj je več kot 2000 oseb, torej ena tretjina, navedla svoje državljanstvo za še nedoločeno. A koliko je še drugih beguncev, ki že imajo naše državljanstvo, ker so ga dobili že poprej, ali pa so sicer stanovali na Primersem, a so bili pristojni v našo državo. Dalje vojaštvo, različno uradništvo, dijaštvo itd. Različni uradi, ki so se ustanovili in različne nove šole, ki so se odprle, so vendar pritegnile v Ljubljano silno mnogo oseb. Ako se štejejo vse te vrste: begunce, uradnike, profesorje in dijake, verižnike in tihotapce, katere je privabila bližina državne meje in možnost lahkega zaslužka, dobimo gotovo čez 6000, torej več, kot znaša prirastek prabi

valstva Ljubljane. Prebivalstvo Ljubljane torej ni padlo po številu samo relativno, ampak tudi absolutno. Nekaj je naraslo samo na videz, samo potom tega slučajnega, izvanrednega priseljevanja.

V Ljubljano je tokom zadnjih dveh let prišlo mnogo neproduktivnih oseb: vojakov, uradnikov, dijakov, nesialnih beguncev, verižnikov in tihotapcev, zato pa se je izselilo še več produktivnega osebja: delavcev, podjetnikov, obrtnikov. V Ljubljano je prišlo mnogo novega, toda odsulilo se je tudi mnogo starega, izumra jedro Ljubljane, njena podjetnost in delavna moč, narašča pa njeni zmanjšanji silaj, vsak čas zagledamo nove urade, vančne lokale, vse polno vrnimo ljudstva, ki poseda po kavarnah in gostilnah, se šeta po promenadah, vedno manj je onega, ki sedi po delavni cahi in tovarnah, dela in ustvarja.

Ako greš v Parizu po velikanski avenuue Champs Elysee ob dvanajstih, so boš komaj izogibal množice. Od ene strani ceste ne moreš na drugo radi množice avtomobilov, ki drče celo uredno drug za drugim po eni strani gorí, po drugi doli. Pešci pa istotako od straneh. Toda nekoliko po dvanajstih greš lahko brez skrbi po sredi ceste, kjer so prej drčali avtomobili. To je delavno ljudstvo, ki neprestano hiti po opravkih, nikdar ne miruje v brezdelju. Ko je čas obeda, izumra življenje kakor bi odrezal, a se ob eni prične na novo. Pariz je eno najbolj solidnih in delavnih mest, zato pa tudi najbogatejše. Parizan ne gre v gostilno in kavarno, oziroma gre v njo samo za potrebo, povzije naglo, plača in odide. Ljubljana se balkanizira, namesto da bi se posvepepevala. Kavarno se vedno nab to polne brezdelnega ljudstva, mladenič ždi v kotu in gleda v zrak, ter trati čas. Ako vidiš to ljudstvo po kavarnah in promenadah, ki rabi ulico, ne da gre po opravkih, nego da ubija čas, se boš morda zmotil in rekel:

„Ljubljana raste, življenje se razvijal!“

Ne dragi moj! Ljubljana umira, življenje zastaja. To kar vidiš, ni življenje, nego smrt, ono resnično življenje po delavnicah, kjer se ustvarja in dviga ter krepe narodne sile, u mira, to pa, kar vidiš ni življenje, ne go anemija naroda.

Velikokrat se rabi pri nas izraz „balkansko razmere“. To ni nam treba zaničljivo gledati na Balkan, balkaniziramo se jako hitro sami. Zlasti se pa balkanizira Ljubljana jako naglo, a to brez balkanskega vpliva. Morda pride čas, ko bo še potrebovala Balkana, da jo zopet civilizira in navadi delavnosti. Za sedaj moramo samo pribiti žalostno dejstvo, da Ljubljana umira fizično in duševno.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Na zadnjih dveh sejah ustavnega odbora se je vršila ostra debata radi naziva naše države ter državnega grba. Glede uradne veljavne naslova naše države so bili razni predlogi in boj se je vršil: Ali se na krlsimo našo državo v „Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev“, kar se zahtevali radikali, ali pa „Jugoslavija SHS“, za kar so bile po večini estale stranke? Prodrli so s svojo od sedaj zanaprej uradno veljavno „Kraljevino SHS“ radikali, ki so grozili z istopom iz vlade, ako bi se tozadevno ne pokorile ostale stranke njihovi zahtevi.

Veliko nepotrebnega prepira je bilo v ustavnem odboru zastran državnega grba. Po prerakanju sem in tja se je gospoda zedinila, da bomo na tem grbu zastopani Srbi, Hrvati, Slovencei (po celškem grbu) in muslimani po polmescu. Pri tej pravdi Abderitov si je stekel baje velike zasluge

naš Grega Zorjav, ki je prišel na i-
dejo celjskega grba.

Z velikimi težavami in malenkostno večino so dosedaj sprejeti štirje člani ustave v ustavnem odseku.

Ministrski predsednik Pašič se muči v potu svojega obraza s pogajanjimi z zemljoradniki in muslimani, katere bi rad vpregel v svoj vladni voz, da mu ne obličijo v radikalno demokratičnem centralizmu.

ITALIJA.

Italijani so začeli izpraznjevati Dalmacijo. Naša vlada se brani ljub začelku evakuacije započeti s sklopom trgovske pogodbe z Italijo, ker stoji tožadveno na stališču, da bo stopila v nova pogajanja z Italijo še le tedaj, ko bodo izpraznjeni vsi nam priznani, a od Italijanov še do danes zasedeni kraji.

Italijanska družba lašistov nadaljuje svoje vandalsko delo v neodrošeni domovini. Tzaški fašisti so zažgali ljudski oder pri Sv. Križu, uničili pohištvo poslopja in knjižnico, ranili več oseb in pobegnili nazaj proti Trstu na avtomobilih.

MADZARSKA.

Na Madžarskem je razglaseno obsedno stanje, ker grozi splošna stavka delavstva, katerega zastopniki so začeli z novo silo se dvigati v politično ospredje.

V o g r s k e m parlamentu pripravljajo zakon o oddaji ljudskega imetja. Tožadveni načrt finančnega ministra je že predložen. Oddaja pramoženja znaša od 1000 do 10.000 K 5%, od 10.000 do 50.000 K 10%, od 50.000 do 100.000 K 15%, in nad 100.000 K pa 20%.

ANGLIJA.

Angleška vlada hoče enkrat za vselej zatreti upore irskih sinajnovcev. Radi tega je te dni z vojaško silo obkolila mesto Dublin, zaprta vsak izhod in dohod v mesto, zapovedala policijsko preiskavo vsake hiše, da bi dobila na ta način v roke voditelje irskega pokreta.

GRCIJA.

Razna poročila vedo poročiti, da se je Grki zopet pošieno izkujili v Mali Aziji v bojih z armado Kemal paše.

Politična poročila.

P V L A D A V M U Č N E M P O L O - Z A J U . „Narodna Politika“ poroča iz Beograda: Dejstvo, da je v seji ustavnega odbora glasoval tudi zemljoradniški klub z opozicijo proti vladi, je za položaj Pašičeve vlade značilno. Akoprav je vlada dobila v ustavnem odboru večino s par glasovi, je jasno, da je njen položaj nevzdržen, ker ne bo dobila večine v konstituenti. Ona zamore računati edino le na glasove demokratov in radikalov, med tem pa ima cela opozicija (tudi brez Radiča) v konstituenti večino. Vlada bo baje zadnjikrat pokušila, pridobiti zemljoradnike s skrajnimi koncesijami.

P N O V E V O L I T V E ? „Beogradski dnevnik“ piše, da ne preostaja sedanjji vladi noben izhod za rešitev vladne krize, nego da razpusti konstituento in razpiše nove volitve. Za slušati, da bi tudi nove volitve izpadle slabo kot prošle, bi se morala sestaviti uradniška vlada.

P S A M O S T O J N A in vstop v ljubljansko vlado. „Narod“ veselo konstatira, da bo sedel poleg demokratičnega predsednika v Ljubljani na poverjeniškem stolcu tudi eden ali dva samostojneža. Liberalci in samostojni — to bo ravno vladna žlahta prvega kolona. „Narod“ je uverjen, da bosta dr. Vošnjak in mesar Pucelj v najkrajšem času ministra, radi tega se že veseli vstopa Samostojne v pokrajinsko vlado. Za samostojno ministrsko in poverjeniško pravdo se bo začel boj v Beogradu in v Ljubljani.

P S A M O S T O J N A P O L O M I J A . V Rogaški Slatini so imeli dne 13. febr. samostojni shod, na katerem je razlagal nam že znani samostojni general in šnopsfabrikant Drogenik svoj evanĝelij. Predsedoval je Janez Žurman od Sv. Trojice, o katerem vemo, da kaj rad zahaja v to družbo samostojnih vojnih dobičkarjev. Enkrat sicer za gotavlja, da je nepristranski, drugič, da je pristranski, ne vem, pri kat-

em ostane, to je jasno, da je samostojnež. Smeha je bilo vredno, ko je g. žganjar Drogenik izjavil takoj v pričetku, da se je nadejal večjega števila, toda krog njegovih zvestih je bil kaj majhen, s klerikalnimi radovednjazi in gostilniškimi gosti le 47. Nato je razlagal resolucije proti uvozu laškega vina, katero je KZ že davno povdarjala na shodih. Toda ne čudimo se, da so gg. samostojni bolj pozni, saj so navajeni čakati in dremati. — Druge gospodarske čenče so izzvale tako godrnjanje napol zvestih poslusalcev celo iz lastnega tabora, da jih je moral predsednik pozvati k redu. Prišel je tudi do tega, kaj delajo samostojni v Beogradu in kaj hočejo doseči. Seveda gradove v oblake zidati ni težko, in ljudi nekoliko za nos pofegniti, tudi ni slabo, zato je govoril o nekih pokrajinskih zborih, od katerih bi naj Slovenija imela kar dva — v Mariboru in v Ljubljani, da bo seveda čim več uradništva in pod centrom Beograda. To pa našim ljudem ni po volji, kar prida resolucija, ki pravi, da hoče naše ljudstvo imeti slovensko samoupravo ali avtonomijo. Glejte, g. narodni poslanec, celo vaši pristaši zahtevajo avtonomijo, a vi jo v Beogradu podirate. Tudi v glavah samostojnih vaših pristašev se je začelo jasniiti; premislili si bodo dobro, predno grede drugič za vas reševati stare pravde, ki ste jih vi zapravdali. O vojaštvu pravi, da bo določeno, naj vsi fantje dve leti služijo v kadru, dalje naprej naj zidajo ceste, bolnišnice in ne vem, kaj še vse, morda tudi palače za samostojne poslance. A mi smo drugega prepričanji. Kmetijski fant, če je potrebno, naj bo dva meseca na vežbanju, potem pa naj doma dela za državo, kar bo bolje koristilo; več dobička bo imela država, ako bo zemlja dobro obdelana.

P Z A U P N I S H O D K Z za rogaški okraj, se je vršil 15. februarja v Društvenem domu pri Sv. Križu tik Slatine. V dolgem in vsehok zanimivem govoru je g. nar. poslanec Davorin Krajnc razložil mnogoštevilnim zaupnikom iz celega okraja politični položaj in delo Jugoslovanskega kluba za kmetске koristi. Ko je bila enoglasno sprejeta resolucija, v kateri izrekajo navzoči zaupniki Jugoslov. klubu, naj boljšemu boritelju za kmetске pravice neomejeno zaupanje, obenem pa naj odločneje protestirajo proti kulturnobojnim nakanam Svet. Pribečeviča. Ne spravljajte politike v šolol! Mi nočemo Sokolov, mi hočemo dobro vzgojeno, odločno krščansko mladino.

Dnevne vesti.

d R A Z M E J I T E V na jugu. General Maister je imenovan članom razmejitvene komisije, ki bo delovala v odseku severno od Reke.

d Ž E R J A V O V A C E N Z U R A na vidiku. „Jutro“ razglša, da je izdala Baltič-Ribnikarjeva vlada na cenzurna mesta v Sloveniji ferman o poselitvi žurnalistične cenzure. Vzrok je baje rovarjenje klerikalnega časopisja proti državi. Resnica te Žerjavove — svobode pa je strah pred bičem, katerega vihtimo po Žerjavovem agromerkurstvu, Kukovčevih političnih kolecih, Tavčarjevem avstrijskem rogu in splošni demokratični korupciji. Sedaj, ko bo časniška cenzura, bodo naši demokrati si lahko zopet polnili neroteno žepo in vodili k nepostavnim koritom svoje pristaše. Žerjavovo paševanje pod Baltičevo firmo je zopet na obzorju. Živela naša „svobodna“ „domovina“!

d N E U S P E H I na srednjih solah koncem 1. tečaja bodo mogoče odprli očti tistim vzgojiteljem, ki so hoteli z nebrzdano svobodo in protiklerikalnim svobodomiseltvom vzgojiti nov rod. S slabo klasifikacijo niso obsojeni samo dijaki, ampak veliko bolj še tisti odgovorni čimfelji, ki so privedli dijaštvo na to nevarno pot, tisti ljudje, ki ne vidijo v šoli vzgojevališča, ampak samo tovarno, v kateri se naj fabricirajo svobodomiselci, liberalci, Sokoli, plesalci, igralci i. dr. Oni narod je smrti zapisan, ki ima slabo, izkvarjeno mladino. Kaj naj rečemo o našem narodu, ako bodo gotovi ljudje vodili naše dijaštvo po tem potu razveseljevanja, nevere naprej v moralni prepad? „Slovenski Narod“ toži, da je

dijaštvo sedaj veliko bolj podivjano in posurovelo, kot pred vojsko. Ali ne obsodi „Slovenski Narod“ s to žbzo vse one, ki so videli samo v plesu in v sokolstvu sredstvo, da se mladina nauči olike, lepega obnašanja, sploh vseh dobro? Da, ples in sokolstvo v šole, veronauk, molitev, križ pa iz šole in mladina bo rešena, to je bilo načelo ministrstva za prosveto. In posledice te vzgojne modrosti pa proklinjajo tisti, ki so jo pred kratkim se sami zagovarjali. Zato pa še enkrat kličemo, da ne bomo drugič nad uspehi še bolj razočarani: politika, svobodomiseltvo, grešno razveseljevanje vun iz šol, v šole pa več verskega duha, več ljubezni do dela. Samo zunanja olike, ki jo nudi brezverska vzgoja, se spremeni v podivjanost, zato je treba več srčne, duševne olike, katero pa nudi samo — vera.

d Z A K O G A S E Z A V Z E M A J O samostojni poslanci v Beogradu. Zadnji „Kmetijski list“ povdarja, da so izposlovali samostojni poslanci v Beogradu znatne davčne olajšave raznim prizadeum iz radgonskega in ljutomerskega okraja. Čuj, kmetiska javnost, za kake kmete se zavzema Samostojna v ravnokar omenjenih okrajih. Samostojni poslanci so se pobrgali za davčne pritožbe: Zorzinija, Fr. Zemličiča, Rosenberga (žid in milijonar), Wirtha, Zanggla in za starosto Sokola bogataša gostilničarja Joška Rajh. Med ravnokar omenjenimi imeni ni niti eden slovenski kmet, ampak nekaj čilutov, trgovec, vojni dobičkarji ter milijonar Korošec, ki je zapravdal v enem letu nad 100.000 K. Samostojni kmetijski poslanci pa se bahajo, da so dosegli znižanje davkov milijonarjem, židovom, trgovcem, vojnim dobičkarjem, a niti jednemu kmetu! Pri prihodnjih volitvah bodo itak kandidirali na programu Samostojne razni Rosenbergi izpod žezla Mojzesovega kraljestva.

d D R . V O Š N J A K grozi v zadnjem „Kmetijskem listu“ s tožbo „Gospodarju“, ker mu je ta očital, da je kmetdohar izobčen iz katoliške cerkve, ker se je pustil poročiti v pravoslavni cerkvi od pravoslavnega popa v nekatočanko. Dohatarski Gubec misli, da ga bodo radi njegove poroke bacnili iz katoliške cerkve kakor kakega srednjeveškega kralja, kateremu je prečital skof od papeža podpisano izbacičev iz katoliške cerkve. G. dr. Vošnjak naj le toži, mu bomo dokazali že tam pred sodnijo, da je presneto slabo podkovan v cerkvenem pravu kljub dohtarski diplomli. O pravdi z našimi listi se naj informira g. dr. Vošnjak pri bivšem ministru dr. Kramerju — saj sta si v politični zlahti.

d „T U J E S O V R A Z N I K “, kriči demokratiški „Trgovinski Glasnik“, v katoliški veri, v njeni vzgoji mladine in naroda. Temu se moramo upreti! Uničiti je treba katoliško cerkev, odstraniti verski poduk in vzgojo iz šol. Država mora z ostrimi merami zabraniti katoličanom vsako organizacijo s silo bo treba razbiti njihova združenja. S tem se bo skrhal njih organizirani odpor in se bo zamoglo izvesti to, kar hočemo. „Narodna Politika“ pa dostavlja: Iz pisave beograjskih čokorilovcev je razvidno, da zamenjajavo Hrvatsko in Slovenijo z Macedonijo, kjer so jim slatne operacije res uspele. Ne priporočujemo jim, da bi se v naših krajih posluževali svojih kulturnih metod, ker bi se to le prebridko maščevalo.

d P O K A K S N E M sistemu naj se med država? Izrabili smo menda že vse izraze, kar jih je mogoče skovati iz srednjeveške latinščine: absolutizem, federalizem, centralizem, separatizem in tako dalje. Dr. Vošnjaku se je posrečilo, da je iznašel še en nov izem, namreč „unitarizem“. Toda takoj je prišel še večji filozof, kakor pa on, hrvatski dr. Bazala je v listu „Hrvat“ priobčil članek: „Ne unitarizem, nego simplicizem“. Ubogi dr. Vošnjak! Komaj se je porodilo njegovo dete, že ga je obglavil hrvatski filozof, ki zagovarja na podlagi Aristotlta za našo državo „simplicizem“. Sedaj smo menda pri kraju in ostanemo pri ubogem „simplicizmu“. Za njim je mogoče samo še „Simplicismus“.

d Z A D E V A G . F O N A v „Narodovi“ in nepristranski luči. Kadar uganjajo demokrati največjo in najostudnejšo korupcijo z nastavljenjem libe-

ralnega uradništva, takrat vedno zagrabijo za kako klerikalno kost, na kateri začnejo glodati po svojih listih, da bi odvrnili pozornost javnosti od lastne propalosti. V zadnjem času se je spravil „Narod“ na bivšega poverjenika Fona, kateremu očita brezposelnost ne oziraje se na lastne smeti, katere bi morali pomesti liberalni faraoni izpred svoje korupcijsko sajaste stavbe. Višjemu svetniku Fonu očitajo, da je opravljal obenem dvojno službo: poslanika in pravosodnega poverjenika. G. bivši poverjenik Fon je imel nalog, takoj dati ostavko kot poslanec, ako bi njegovo poverjenstvo trajalo dalje časa. Za dobo Fonovega dvomesečnega poverjenstva se pač ni splačalo postavljati drugega poslanca. Liberalna gospoda pa ni niti z mezinem mignila, ko je bil g. Tone Kristan dolgo časa poverjenik in poslanec. G. poverjenik pravosodstva dr. Ravnihar je obenem poverjenik in advokat in njegova pisarna zastonja še danes marsikatero zadevo izpod področjapoverjenstva. Kar je bilo dovoljeno Kristanu in je še danes liberalcu Ravniharju, nad tem se sedaj zgražajo demokrati pri g. Fonu. Svetniku Fonu ne privoščijo povisivanja, akoravno je mož osivel v službi, je znan kot izvrsten jurist in je na vrsti, da avansira! Kaj pa g. Gangla ne vidijo, ki je brez akadem. izobrazbe, še celo brez izpita za mešbarske šole skočil iz 10. činovnega razreda v petega. G. dr. Pirkmajerja hočejo kot vladnega tajnika pri glavarstvu poriniti na vodilno mesto v ministristvo, kjer bo preskočil bogve koliko činovnih razredov. Iz ogabno osebne čorgarije „Naroda“ o g. Fonu je razvidno, da se bodo pojavila v najkrajšem času protipostavna povišanja raznih liberalnih mladinov, ki nimajo drugih zaslug, kakor da so prekidavali liberalni gnoj.

d P R E V A L J E . V nedeljo dne 6. marca se vrši pri nas politični shod, na katerem govori poslanec Vladimir Pušenjak.

d L J U D S K O Š T E T J E v slovenjgraškem okraju. Dobili smo zanimive številke o izidu ljudskega štetija v slovenjgraškem okraju. Številke dokazujejo, da so Nemci samo v Marenbergu številneje zastopani, dočim so v vseh drugih občinah v neznatni manjšini. — Slovenjgradeec šteje 909 Slov. In 179 Nemcev; Soštanj 1274 Slovencev, 111 Nemcev; Marenberg 605 Slovencev, 379 Nemcev; Muta 833 Slov., 121 Nemcev; Vuzenica 1598 Slov., 29 Nemcev; Brezno 587 Slovencev, 37 Nemcev; Kapla 1025 Slov., 27 Nem.; Pernice 385 Slov., 11 Nem.; Vuhred 429 Slov., 19 Nem.; Trbonje 673 Slovencev, 4 Nemci; Sv. Primož na Pohorju 389 Slov., 15 Nemcev; Sv. Anton na Pohorju 588 Slov., 1 Nemec; Velenje 2899 Slov., 50 Nem.; Sv. Primož nad Muto 664 Slov., 32 Nemcev; Zg. Vižinga 815 Slov., 245 Nemcev. — Gornje številke so značilne. Nemci, ki so se toliko ustili, posebno v Marenbergu, bodo sedaj pač malo bolj ponižni, ker je pretežna večina prebivalstva Dravske doline vendarle — slovenska!

d D E M O K R A T S K E privilegije. Iz Brežic se nam poroča: Naši demokrati, zlasti oba naddemokrata, okrajni glavar Koropec in gerent mestne občine odvetnik dr. Stiker sta mnenja, da uživata posebne privilegije, kajti v gostilnah, kamor zahajata ta dva, zlasti „Narodni dom“ in gostilna Pečnik, ne poznajo nobene policijske ure. Mestni policaj je sicer zelo pazljiv, da morajo biti gostilne ob določeni uri točno zaprte, toda za imenovani gostilni to določilo ne velja, saj zahajata v nje oba naddemokrata, mestnemu policaju vendar ne sme priti na misel, da bi svojega lastnega gospodarja morda ovadil zaradi prestopka policijskega reda. Nedavno, bilo je 14. februarja, so brežiški demokrati, med njimi tudi naš dični general dr. Stiker, pepivali že davno čez policijsko uro v Narodnem domu. Bili so vsi v „ročicah“. Da bi odstranili vsako oviro, so se po policijski uri podali v kuhinjo Narodnega doma, da tamkaj nemoleno nadaljujejo popivanje in se na ta način izognejo policijski uri. Pri tej priliki je naš dr. Stiker, ki je že bil močno v „ročicah“, tirjal nekoga G., da mu vrne 5000 kron, čemur se je pa tirjani protivil, češ, da mu ni

ni dočkan. V sveti jezi zgrabi dr. Stiker za klobuk tirjanega in mu ga vrže na tla za vrata. Ogorčeni G. 1921 v dr. Stikerja in začel se je pravcati ravs. Dr. Stiker je zagrozil ti, da ga bo spraval takoj v Albanijo. Kodačo so ostali pričujoči posegli vmes, da ni prišlo do še hujših priporov. Našega vsemogočnega dr. Stikerja se je res bati, kajti mož je v stanu spraviti vsakogar, ki mu ni po volji v — Albanijo.

d PODPOLKOVNIK ZUNKOVIC Davorin — v pokoju. Casopisi poročajo, da je umirovljen podpolkovnik Zunković, naš štajerski rojak iz ptujskega polja. Ali je sam rad stopil v pokoj, da se tako lahko posveti pisateljstvu, ali je dobil migljaj od zgoraj, mi ni znano; toda vem da je Zunković bil povsod kot oficir in čenjak na svojem mestu. Kmalu ob postanku Jugoslavije je bil telegrafično poklican iz Dunaja v Maribor kot komandant vojaške realke. Sola je bila v popolnem neredu vsled poloma stare Avstrije. Nemci so odšli in uletadli in oropali, kar so mogli. Zeleni roki novega komandanta se je posredilo, da se je polagoma vrnila disciplina med gojence, vojake in služinčad. Ugnal je nemčurske socialdemokrate iz okolice, ki so hoteli napasti in oplentiti Solo. Uvedel je slovenski jezik kot uraden, pridobil zavodu slovenskih in hrvaških profesorjev, sploh popolnoma preustroji realko in to ni bila malenkost pri pomanjkanju pisarniškega in drugega osebja, posebno od začetka, ko sva bila v šoli Slovenca samo on in jaz. — Kako je bil vesel g. Zunković Jugoslavije! Za hjo je že prej delal kot aktivni oficir, za njo trpel huda preganjanja v vojnem času in kot „p. u.“ so ga bili degradirali za navadnega vojaka. Zdi se mi, da mu življenska usoda ni bila tudi v Jugoslaviji. Kakor je rad od začetka priobčeval jezikovne razprave v naših listih, tako upamo, da bo zdaj dokončal svojo bogato zasnovano učenjsko delo o izvoru in naselevanju Slovanov.

d V JUGOSLAVIJI je to mogoče. Pred par dnevi so aretirali v Prizrenu zdravnika tamkajšnje bolnice, dr. Stumpfa, alzaškega Nemca, ker so ugotovili, da ni zdravnik in da sploh nikoli ni študiral medicine. Zanimivo je dejstvo, da je ta doktor protestiral proti aretaciji ter je izjavil, da je po lastnem mnenju „sposoben za zdravljenje Macedoncev, ker ga je ministrstvo narodnega zdravja imenovalo, ne da bi se zanimalo za njegovo kvalifikacijo. Ta človek je bil pol leta šol kirurškega oddelka prizrenske bolnice, „deloval“ nekaj časa v medicinskem oddelku in izvrševal za silo tudi operacije. Mislimo, da se zamore kaj takega zgoditi samo v Jugoslaviji. Ali so imeli „klerikalci“ sploh kaj besedo v ministrstvu za narodno zdravje? Sicer bi bili gotovo krivi v tem slučaju.

d „LEPA NASA DOMOVINA!“ Po službenem popisu se nahaja v Beogradu 585 avtomobilov. Od teh je 400 državnih, 185 pa je privatnih. Držav-

ni avtomobili stojijo na razpolago uradnikom in to od ministra do zadnjega počevalja. Samo za bencin so porabili v enem letu 44 milijonov krou, da ne govorimo o gumijskih obrokih in popravilih. Nedavno so stopili 50 milijard državnih avtomobilov v stavko. Kaj mislite, kako dolgo je trajala? Niti 48 ur! Pa naj kdo reče, da ni lepa naša domovina!

d CARUSO na smrtni postelji. Kralj tenoristov, slavni pevec Enrico Caruso, ki je užival vse življenje veliko slavo, leži na smrtni postelji in so ga sprevideli s svetimi zakramenti.

d NAJDEN velikanski zaklad. Madžarski finančni minister Roland Hegedüs je našel ob priliki inventure v neki sobi finančnega ministrstva dve veliki kaseti, v katerih so se nahajali komadi opal-biserov v vrednosti sto milijonov kron. Radi prodaje omenjenega zaklada so uvedli pogajanja z različnimi tvrdkami inozemstva.

d KDO VLADA V RUSIJI? Pariški list „L'Avieille France“ je objavil statistiko, kateri posnamemo sledi: Od 608 mož, ki sedijo v ruski sovjetski vladi, jih je prištevati 503 med židove; 20 Rusov, 34 Litvancev, 12 Nemcev, 12 Armencev in par Poljakov pa jim pomaga pri „izvrševanju vladnih poslov“.

d POLET OKOLI ZEMLJE. Spodnji namerava prirediti klub ameriških avijatikov polet okoli zemlje. Priprave so končane. Zračna pot peče iz New-Yorka preko točk: Seattle, Yokohama, Shanghai, Bangkok, Kalkutta, Karrachi, Bagdad, Rim, London in preko Irske nazaj v New-York

Iz celjskega okrožja.

e „NOVI DOBI.“ Ponovno je že poročala celjska „Nova doba“, da je nek celjski katehet pošiljal dijake celjske gimnazije agitirat za volitve po celjski okolici, posebno še v Ljubčeno. Iz usmiljenja, pravi „Nova doba“, noče imenovati nobenega imena. Celo poročilo je izmišljotina, ki ima zloben namen, škodovati katoliškemu dijaštvu v Celju in ga očrniti pri „merodajnih“ mestih. Ne potrebujem usmiljenja „Nove dobe“, ki je itak hinavsko in pozivljam „Novo dobo“, naj jasno pove, kateri katehet je pošiljal v Ljubčeno, ali sploh v celjsko okolico agitirat dijake in naj pove tudi, kako se pišejo dotični dijaki. Dokler pa tega „Nova doba“ ne stori, ostane zlobna obrekovalka, ki ima glavni namen, z nerensko škodovati ljudem na dobrem imenu. — Celjski katehet.

e ČUDIMO SE, da še ni poklicala „Nova doba“, ki se tako toplo zavzema za to, da bi se spravila politika in dosledno tudi sokolstvo iz šol, onega g. učitelja iz celjske realne gimnazije na odgovor, ki uganja med podukom najgršo politiko. Čudimo se ji, da še ni tega sokolsko-političnega agenta javno razkrinkala, tem bolj, ko vendar drugače vse tako vestno denuncira, kar po svojih študentkih iz gimnazije izve! Hic salta!

e IZ RECICE ob Savinji. Za 13. februarja so imeli napovedan shod socialistdemokrat. Baje zavodjo „koz“ se shod ni vršil. Gospod dr. Korun! Zapomnite si! Savinječan gre samo enkrat na led. Vi ne boste več farbali naših Savinječanov. Sreča vaša, da so „koko“ razgnala shod; drugače bi bi občutili na lastni koži, kako močno pest imajo flosarji. Svetujemo vam, da se ne prikazete več, saj vam celo naložili „sodruzi“ kot Muhovič, Golob in celo Naekov Peter ne verujejo več. Gospod doktor! Se presneto motite, če mislite, da je gornja Savinjska dolina socialdemokratska domena. Osel je samo enkrat rekel oslu: Bratec, podaj mi roko, pod milo pojdeva nebo... Kvečjemu se vas drži še naš ljubeznivi Podpečan. Pustite mu vsaj še tistih par las na žandarski glavi, da jih ne zgubi. Brez zamere, sodrugo doktor!

e USTANOVITEV Kmet. podružnice v Rečici ob Savinji. Tu se je ustanovila podružnica Kmetijske družbe. Pristopilo je čez 141 članov takoj vzačetka. Načelnikom je bil izvoljen pred. g. župnik Požar, ki je vzorno vodil podružnico na Frankolovem kot načelnik. Rečica napreduje!

e RECICA ob Savinji. Občni zbor izobraževalnega društva bo v nedeljo po večernicah, dne 20. februarja t. l.

e NOVICE IZ SMARTNA ob Paklu. Dne 16. t. m. smo pokopali našega trgovca g. Ignaca Mikuš. N. v m. p. — Letošnji občni zbor naše Kmetijske zadruge je bil izborno obiskan. Zadruga se krepko razvija ter ima že v prvem letu skoraj trimilijonski promet. Vsa čast vrlému vodstvu, kateremu so tudi člani pri obnem zboru izrekli enoglasno zahvalo in zaupanje. — Kakor čujemo se bo odgovoril županstvu naš mnogoletni in zaslužni župan. Nikdo ne more tega zamertiti skoraj 80 letnemu starčku, kateri se je tudi preselil k svoji hčerki v Grižo ter se le tu in tam vrača. Najmanj boli prostovoljna odpoved, da ni potreba okraj. glavarstvu vmes posegati. Občna želja pa je tudi da ob enem z županom zapusti občinske posle njegov tajnik g. nadučitelj tudi starček, ki naj tudi šolsko breme prepušti mlajšim ramam, sam pa naj uživa zaslužni pokoj.

e VZGLEDEN ZDRAVNIK je dr. Bobizul v Gornjemgradu. Ta nevzgoden zdravnik smatra za svojo stanovsko dolžnost — ljudi odrati, namesto ljudem pomagati. V računanju prekosa še dr. Mogličkega v St. Jurju ob juž. žel.; Posesniku Banku na Rečici je računaj za enkratni obisk na domu in nekaj zdravil — voza ne vstevši! — 3200! reci: tritisočdvesto kron. To je oderušto. Pozivamo politično oblast, da izžene iz Jugoslavije take nemčurske, kmetске pijavke. Dr. Bobizulu pa svetujemo, da takoj zapusti naš okraj, sicer mu bomo pokazali pot — horruk čez Karavanke v nemško lačenbergarijo!

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

„Bog, kako ste lepi!“ sem rekla in je gledala zavzeta.

Gotovo da je redko najti nesporno žensko lepoto, ampak moja sestrična je bila lepa brez vsakega dvoma. Nje na lepota je k občudovanju silila. Ni sicer vsakomur dopadla, ker je njeno lice nosilo ponosen in včasih nekako trd izraz, toda tudi tisti, ki so jo najmanj občudovali, so moralni reči kakor stric: „Vražje je lepa!“

Imela je rjavé lase, ki so segali nizko dol na čelo, izredno čist grški profil, krasen inkarnat, modre oči, temne trepalnice in lepo začrtane obrvi. Velike, krepke rasti je bila, močno razvitih prsi, več ko osemnajst let bi jej bilo prisoditi, če bi ne bila kazala njena nekoliko prezirljivo zao-krožena usta otroškega izraza, ki je razodeval še zgodnjo mladost. Hodila je in se kretala počasi, skoraj malo marno, pa vedno ubrano in nikakor pretirano. Prijatelj gospoda de Pavol se je nekoč v šali izrazil, da bo s petindvajsetimi leti dovršena boginja Junona. To ime ji je ostalo.

Jaz sem se kar strastno zaljubila v svojo prelepo sestrično in stricu je moje navdušenje delalo mnogo zabave.

Iz Ptujja.

d ZGANIMO SE! Najhujši priganjalci in sovražniki Slovencev so bili člani rodbin Ornič-Straschill-Blanke. Ti ljudje so z občudovanja vredno vztrajnostjo udrihali po germansko-šovinističnem bobnu in s tem zakrivali svoje dobičkarske namene. V Ptujju je bil Ornič absoluten vladar, na Bregu pa Maks Straschill. Ni se torej čuditi, da sta ta dva brezvestna izkoriščevalca svojega ugodnega položaja sebi in članom svojih rodbin poskrbela več kot ducat raznih koncesij, ki se po zastopnikih izvršujejo v Ptujju, na Bregu, v Halozah in celo v Mariboru. (Tu ima samo en član Straschillove rodbine kar tri koncesije: gostilno, šnopsarno in lesotrtstvo). Komaj se je enemu članu te rodbine porodil otrok, že mu je očka Ornič poskrbel kako koncesijo. Tako so postali bogataši in njih premoženje raste od dne do dne. Posebno Maks je znal dobro napeljevati vodo na mlin svoje rodbine. To je tisti Maks, ki je nekdanj bahato dejal: „Se par let in raz stolpa cerkve na Crni gori bo plapolala frankfurterica“. No, zapustil je svet še predno je nastala Jugoslavija. A eno pa zahtevamo kar najodločneje: Tej na raznih koncesijah obogateli rodbini Ornič-Straschill-Blanke je mora brezpogojno in brezobzirno stopiti na nenasitni žep. Bojimo pa se, da se bodo našli med Slovenci (med pujskimi advokati demokratske barve Op. ur.) zagovorniki, ki bodo radi „tju boga zaslužka“ storili vse, da bodo tako narodni odpadniki in sovražniki ostali v nepostavno pridobljenih dobrinah. Koncesijo naj dobi in ima le tisti, ki je vreden in ki je postavno usposobljen, jo izvrševati. Kar so si v predvojni dobi nepostavno priborili, naj se sedaj razvešavi. To je edino pravična pot in po tej poti naj gredo naši merodajni činitelji v blagor postavljeni Slovence in na ljubo ožji domovini.

d „MI NOČEMO UMRETI!“ Tako kličejo ptujske gospe in frajlice v „Ptujskem listu“, ker snujejo „Kolo slovenskih sester“ po srbskem vzoru. Ta organizacija je pa bila že potrebna, saj bodo imele sedaj priliko, nastopiti organizirano proti švabčarjenju v rodbinah pujskih velepodkrajcev. „Kolu slovenskih (demokratskih) sester v Ptujju“ pa želimo pri radikalnem čiščenju obilo vspaha.

Iz Maribora.

d PROMOCIJA. Po „Uradnem listu“ št. 16 je zadnje dni promoviral g. Matija Pirc, novoimenovani ravnatelj mariborskega državnega učiteljskega. Najprej ravnatelj, kar nato pa še — doktor!

d PRIZNANJE „TABORA.“ „Tabor“ sam priznava, da planka svoje „zanimivosti“ o mescu iz „Neue Freie Presse“, več tednov stare članke pa iz „Domovine.“ Pa bo prišel kdo in bo rekel, da gospoda krog „Tabora“ ni originalna in produktivna! Taboriti!

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

„Tistikrat, ko so umrli vaši starši, Regina, je bila moja žena zelo bolna in zadovoljen sem bil, da vas je moja svakinja sploh hotela vzeti v oskrbo. V drugič sem vas videl, ko ste imeli šest let. Takrat ste se mi zdeli prav dobre volje in da vam ničesar ne manjka. In potem sem vas, pri moji veri, skorajda pozabil. Danes to živo občudujem, ker niste bili srečni.“

„In sedaj me za vedno obdružite pri sebi?“

„Seveda!“ je odgovoril skoraj živahno.

„Ako pravim za vedno, mislim seve, da le do moje poroke, ker se bom kmalu možil.“

„Vi se kmalu omožite —? Kaj —, komaj ste zapustili otročjo sobo, pa že govorite o možitvi —? Zakon je nemarna iznajdba, zapomnite si, draga nečakinja!“

„Zakaj?“

„Ker so ženske za vrage“, je odgovoril prepričevalno.

Te besede so me zadele v živo

Naslonila sem se v svoj kot in predvsem zasodila, da tako naziranje ni bilo preveč laskavo za moje teto.

Ko sem dovolj premislila stričeve besede, sem dejala:

„Ker pa bom vzela moškega v zakon, mi je popolnoma vseeno, ali so ženske za vrage, ali ne. Moj mož se bo pobotal z menoj, kakor bo mogel.“

„To je logika! Misliti znate, kakor je videti! Mlada dekleta so čisto uora na možiteve, to je znano.“

„Moja sestrična ima torej iste misli?“

„Da“, je odgovoril stric in čelo se mu je zmrabilo.

„Ah, tembolje!“ sem si veselo me-la roke. „Ali je velika, moja sestrična?“

„Velika in lepa!“ je odgovoril gospod Pavolski z dopadenjem. „Prava boginja je in veselje mojih starih oči. Sicer pa jo bodete koj videli, ker glette, doma smo!“

Zavili smo v drevored visokih topolov, ki je vodil h gradu.

Sestrična naju je čakala na stopnicah. Sprejela me je v svoje naročje veličastveno in dostojanstveno, kakor kraljica, ki sprejema svoje podanike.

„Se menda nikoli niste videli lepih žensk?“

„Nikdar. Še nisem ničesar videla, ker sem živa zakopana v Buissonu.“

„Pogledal bi bili samo sebe v ogledalu, Regina! Gospod de Conprat nam je pravil, da ste zelo lepi!“

„Pavel de Conprat?“ sem kriknila.

„Zares, pozabil sem vam ga omeniti. Če se ne motim, je nekega dne težal pred nevihto v Buisson.“

„Dobro se spominjam!“ sem rekla in zardela.

„Ali pride v ponedeljek k obedu, Blanka?“

„Da, oče! Foveljnik je pisal, da sprejme vabilo. — I kdo pa vas je otklekel, Regina?“

„Suzana, podoba moje rajne tete, kar se tiče slabega okusa in neuravnoteženosti“, sem zaničljivo odgovorila.

„Poskrbeli bomo za vašo obleko koj jutri, draga nečakinja! Ampak imejte nekaj več spoštovanja za spomin gospe de Lavallo! Niste je ljubili. Pa mrtva je in mir njeni duši! — Pojdimo k večerji, Junona pa vam potem pokaže vašo sobo.“

Dalje prihodnje.

so težki na žepu, a lahki na možga-nih!

d CASU PRIMERNO PREDAVANJE. Danes bo v Marib. ženskem društvu predavala gospa Lipoldova o „Slovenki pred ujedinitvjem in po ujedinitvju.“ Za to predavanje bi bila umestna naslednja osnova: I. Slovenka pred ujedinitvjem: 1. Trpinka za časa vojne. 2. Navdušena zagovornica ujedinitvja (nabiranje podpisov za majniško deklaracijo). II. Slovenka po ujedinitvju: 1. Pravice, ki ji jih hoče priboriti Slov. ljudska stranka. 2. Položaj Slovenke, ki ga hoče ustvariti JDS: a) JDS hoče razkristijaniti in posokoliti otroke v šoli; b) vzeti hoče Slovenki občinsko volilno pravico, ki ji jo je podelil od regenta sankcioniran občinski volilni red. — Predavanje s to osnovo bo res času in resnici primerno.

d SKANDAL iz naše javne bolnice. Za časa velike francoske revolucije so Jakobinci duhovnikom in rečnikom sekali glave, toda Usmiljenke so pustili pri miru, za Jožefa II so v Avstriji razgnali vse samostane, toda Usmiljenke so niso dotaknili, Turki so nabadači kristjane na kole, toda Usmiljenke so spoštovali, pred vojno je francoska framasonska vlada zatrla v Franciji vse cerkvene zavode, toda Usmiljenke so pustili, v zadnjih desetletjih so divjali pri nas najhujši strankarski boji, prizanesli niso skoraj nobenemu župniku in nobeni farovski kuharici, toda ne spominjamo se, da bi bil kdo vkelel v te boje se tre Usmiljenke. Kar se ni zgodilo nikdar, se je zgodilo sedaj. „Tabor“ je prinesel zelo robat dopis, baje od nekoga strežnika, tako izgleda vsaj iz silizacije. V tem dopisu se očita Usmiljenkam velikanska korupcija: da kradejo najrevnejšim bolnikom in bolniškim strežnikom hrano, ter jo použivajo same. Dopis je tudi tako nerodno stiliziran, da zamore pri preprostim ljudem vzbujati domnevo, da stoji za njim primarij dr. Černič. Nam ne pride na um, da bi branili Usmiljenke. Brani naj jih njihovo delo in njihova preteklost. Nas, kot glasilo javnega mnenja zanima samo zavod. Bolnica mora uživati zaupanje ljudstva, ravno najrevnejše, trpeče prebivalstvo mora imeti zaupanje, da je notri vse v redu in za revne bolnike dobro prekrbljeno. Zanima nas tudi ugled države. Casopisje poroča neprestano o korupciji v naši državi. „Balkanske razmere“ je stalna rubrika v časopisu. A tu prinesejo časnikarje novice, da se celo v našem Mariboru, v javni bolnici, godi velkanska korupcija: sestri kradejo bolnikom hrano in jo použivajo same. Sedaj je vodstvo bolnice na vrsti, da zadevo preišče in pojasni javnosti. Stvar mora iti uradno pot. Preiskati je treba, ali je res kateri izmed strežnikov naredil to nepravilnost in podal tako notico v javnost. Ako ima strežnik pritožbo, jih mora sporočiti svojemu predstojniku, a ne spuščati v javnost. Vsakemu poštenemu in razumnemu človeku mora biti čisto jasno, da dr. Černič ne more stati za takimi napadmi, toda notica je sestavljena tako, da je med ljudstvom vzbudilo to domnevo in dr. Černič mora sedaj s svojo osebnostjo razpršiti vsako tako sumnjo. Javnost mora imeti zaupanje, da vlada v bolnici red in pričakuje zdaj pojasnila od vodstva, pričakuje tudi od njega energične ukrepe proti takim napadom, ki škodujejo ugledu bolnice in zaupanju, katero mora vanjo imeti naše revno, trpeče ljudstvo. Prejeli že smo o tej zadevi mnogo dopisov od različnih strani, nekateri naravnost presenetljive vsebine. Izrabiti ne maramo ničesar, ker zadeva se mora izčistiti uradnim putem od ravnateljstva.

NOVA TRGOVINA v Mariboru. Trgovca Jaš in Lesjak sta otvorila v Šolski ulici v Mariboru mnovo urejeno trgovino ter jo bogato založila z raznim špicerijskim blagom. Več o tem v inseratnem delu lista.

Orlovski vestnik.

o CELJE. Celjski Orel je priredil razen rednih fantovskih večerov še posebej gospodarski tečaj, katerega so se udeleževali šest večerov najboljši

fanti iz celjske okolice. Poučili so se narodnem gospodarstvu, posebno še o knjigovodstvu. V kratkem se začne še govorniški tečaj, za katerega je že sedaj veliko zanimanje. Tako je pravil Z delom rešujemo narod in ne s popivanjem!

o CELJE. Orlice imajo dokliski večer v torek, dne 22. febr., ob 7. uri zvečer, pri „Belem vohu.“ Govor: Moderno suženstvo žene. Vse, ki ne marajo biti več sužnje brezverskega terorja, iskreno povabljeni!

Dopisi.

SV. KRIZ pri Ljutomeru. Tukajšnji Mohorjani so darovali za ubogo dijake lepo svoto 283 K 62 vin. Od te svoje je župniški urad poslal „Dijaški kuhinji v Mariboru“ 150 K in „Dijaški kuhinji v Celju“ 113 K 62 vin. Bog povrni vsem darovalcem!

Narodno gospodarstvo.
Za obrambo sadonosnikov in vinogradov.

Tvrška Avenarius v mestu Amstetten izdeluje že celo vrsto let neko tekočino, ki se zove „Dendrin“, katera se je v sadjerejskih in vinorejskih krajih, zlasti v južnih Tirolah, tako udomačila, da je v splošni rabi kot izborno sredstvo zoper razne bolezni v vinogradih in sadonosnikih. Poizvedniki so se vozili v vlakih v južnih Tirolah, so opazili, da je v vseh tamošnjih krajih smrdelo po karbolu in ta smrad je povzročilo splošno škropljenje vinogradov in sadnih dreves z 10% raztopljeno „Dendrin.“ Vsepeh tega pomladanskega škropljenja je bil, da so ostali vsi sadonosniki in vinogradi zdravi in jim niso škodovala razne gosenice in druge bolezni. Ako pomislimo, koliko škoduje samo cvetode našemu zdravemu drevju, nam bo takoj jasno, da se bodo naši vinogradniki in sadjerejci končno vendar morali oprijeti tega obrambnega sredstva, ako bodo hoteli ohraniti sadonosnike in vinograde zdrave. In ako se je to sredstvo po drugod obneslo tako sijajno, ni nobenega dvoma, da se bo tudi pri nas, treba le začeti.

Govorim iz lastne izkušnje, kajti uporabljal sem za časa vojne „Dendrin“ in moram priznati, da s popolnim uspehom. Spomladi, še predno je sadno drevje poglano listje, sem škropil sadno drevje s to 10% tekočino pomešano z vodo, v poletju pa 4% raztopino, kateri sem primešal 2% raztopljenega apna ter vse to pridjal raztopljeni modri galici.

Ker se je to škropljenje izborno obneslo, mi je prišlo na um, da utegnem tako škropljenje koristiti tudi vinogradom in varovati trto, da se je oidiij ne loti. Znano je, da je oidiij pravecati strah naših vinogradnikov, ker škoduje vinogradom huje kakor toča ali mraz.

Primešal sem raztopljeno 1% modri galici 4% „Dendrina in sem škropil trto, ki so že bile napadene od oidiija. Uspeh je bil naravnost sijajen! Svetoval bi našim vinogradnikom, da naj poskusijo s takim škropljenjem. O uspehih takega škropljenja sta se že tudi prepričala profesorja Bernatzky v Budimpešti in Stjepan Koydl v Požegi.

Za spomladansko škropljenje bi priporočal rabo 10% „Dendrina“ za trto in za sadno drevje, za poletno bi pa priporočal škropiti 1% modro galico, kateri je dodati 4% „Dendrina“, ki se dobi pri tvrdki Gulda v Meljski cesti v Mariboru, kakor tudi pri Gospodarski zadrugi v Vetrinjski ulici v Mariboru in stane 1 kg 16—18 K. Posodo naj čistijo, ki naroči manjšo množino, prinese seboj.

Vinogradniki in sadjerejci, poslužimo se tega sredstva, kajti le takrat lahko mogli konkurirati z drugimi deželami, ako bomo naše sadonosnike in vinograde ohranili zdrave, kajti ravno sadonosniki in vinogradi so najbolj vir naših dohodkov.

F. Rudl.

Širite katoliške liste!

g POSLANEC PUSENJAK je interveniral pri finančnem ministru v zadevi obrtnega davka za zadrugo. Zadrugo morajo, ako hočejo biti oproščene obrtnega davka, predložiti prošnjo s pravili, v katerih je jasno izrečeno, da ne dele nobenega dobička med člane.

g USODA 50% ZNESKOV, ki jih je država zadržala pri kolkovanju bankovcev. Ob priliki kolkovanja naših kronskih bankovcev je država zadrževala 20% znesek, katerih svota je dosegla približno 920 milijonov kron. V proračunskem načrtu za 1920-21 je predvideno, da se imajo vse priznanice, ki se glase na več kot 1000 K, spremeniti v stalne 3% državne založnice, ki se bodo amortizirale do dne 31. decembra 1930. Priznanice pa, ki se glase na manj kot 1000 K, se izplačajo najpozneje do 1. aprila t. l.

g MARIBORSKO tržno poročilo. Maribor, dne 19. februarja 1921. Pripejalo se je 38 voz mesa in slanine. Zaklanih svinj se je pripeljalo 90 komadov; krompirja 45 voz. Cene: Jabolka 10 do 12 K, hruške 11 do 12 K, kilogram; mleko 5 do 6 K liter; surovo maslo 60 do 64 K, mast 52 do 53 kron, kilogram. Jajca, komad 2 kronib seno (blaso) 60 K za 100 kilogr.; seno (sladko) 170 do 180 K za 100 kilogr. Slama, pšenična 90 K, slama, ovsena 100 K za 100 kilogramov.

g SVINJSKI SEJM v Mariboru. Dne 18. t. m. se je priglasilo na mariborski svinjski sejm 94 ščetnarjev. Cene so se gibale med 24—30 K za 1 kg žive teže. Zunanji kupecv ni bilo, pač pa so iz bližnje okolice precej kupili.

g CENE LESA v Trstu so v zadnjem času nekoliko padle in so sedaj sledeče: Hrastova deblaprvo vrstne ka-

kovosti 1500—2400 K za kubični meter, drugovrstne kakovosti 800—1000 kron, hrastov furnir 3000—4000 K, hrastovo deske do 50 mm debele 3000—4500 K, prvovrstni bukov les 600—750 K, zagagan bukov les 1400—1600 K, prvovrstna javorova debla 1000—2000 K, brzojavni drogi 106—160 K, železniški pragi iz hrastovega lesa 140—170 K, železniški pragi iz bukovega lesa 110—130 K, oglje vagon 14.000—16.000 K.

g VREDNOST DENARJA. Ameriški dolar stane 142—148 naših K, 100 avstrijskih kron stane 23 naših, 100 nemških mark 240—248 naših K, 100 laških lir stane 524—527 jugoslovanskih K, 1 francoski frank stane 10 naših K, 100 čehoslovanskih kron stane 175—180 naših K.

Straža stane za celo leto 120 K, za pol leta 60 K, za četrt leta 30 K, mesečno 12 K. V inozemstvo stane celoletno 150 K. Ne pozabite obnove naročnine o pravem času.

ZA POSTNI CAS se toplo priporoča: 1. Marija žalostna Mat. Spisal dr. Jos. Hohnjec. Ta molitvenik obsega krasna premišljevanja posebno za krščanske matere. Stane trdo vezan z rudečo obrezo s poštnino vred 15 K. Naroči se v Cirilovi tiskarni v Mariboru. 2. Veneosvetih pesmi. To je najlepša slovenska zbirka, ki obsega 1000 pobožnih pesmi. Stane lepo vezana z rudečo obrezo s poštnino vred 30 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

OTVORITEV
NOVE SPECIJALNE TRGOVINE Z JESTVINAMI
JAJŠ & LESJAK
MARIBOR, ŠOLSKA ULICA 2.

Naročajte naše liste!

RAZNA:
Ceno kupite moške hlače dobre kron 120—, 190—, 230—, moške spodnje hlače K 80— in 88—, srajce pisane ali bela K 120—, 145—, 170—, hlačešina 126 cm široka 1 m K 70— do 148—, plavotisk, lep, 1 m K 40—, 45—, 48—, oksford, dober 1 m K 40—, 46—, rujavo platno 1 m 34— do 40—, šifoni, fini 1 m K 42— do 50—, predpasniki za ženske K 58—, 66—, 72—, 85—, glavni robci, lepi 4 K 30—, 36—, 42—, konjske štrange 1 par K 24—, 30—, 38—, 44—, uzde navadne in pletene K 15—, 17—, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni gumi plašč, angleški kron 1120—, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130— do 145—, toaletno milo, žepna zrcala, britve, nože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavnike in raznega drugega blaga v zalogi

Alojzij Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

Gospodična išče mesečno sobo s hrano. Ponudbe na upravnistvo lista. 104

PRODA SE:

Večja množina čisto tostrdi (medu) se proda, kg po 55 K. Naslov v upravnistvo lista. 4-4 93

Uspešno inserirate v Straži!

Čevlje, dokolenice (gamaše), obleke, perilo, tržne torbice, pot. košare vrvi, ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki **Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.**

! NOVA TRGOVINA Z JESTVINAMI !

Moka O fina K 16-80
Mast lma 52-
Sladkor v kock. 58 1/2
Kava 56-
Kava žgana 70-
Franck dodat. 1/2 11-
Riž 22-
Bučno olje l 52-
Sol fina 6-50
Milo Zlatorog 1/2 17-

JAJŠ & LESJAK, MARIBOR
Šolska ulica 2.

Pošilja po pošti na vse kraje!

Klobuke in slamnike

modernizira po najnovejši obliki za gospode in dame, sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča dela. Nudi vedno vrhke zlogov novih, od priprste do najfinejše vrste, klobukov in slamnikov, kakor švicarski Piko in sjsponski Tagala. — Popravila se točno in solidno izvršujejo. — Za modistinjse izjemno ceno. — Cene zmerne. 105

Za mnogobrojna naročila se priporoča **Ivan Kvas, Maribor, Meljska cesta 74.**